

18. De volksverzekeringen

Opgave 18.1

1. De sociale verzekeringen worden ingedeeld in volksverzekeringen en werknemersverzekeringen. Daarnaast kennen we de Zvw. Dit is officieel geen volksverzekering, maar de doelgroep omvat dezelfde populatie.
2. Werknemersverzekeringen: WW, ZW, WAO en WIA.
3. Uitgezonderd van de AOW-verzekering zijn:
 - AOW-gerechtigden (2021: vanaf 66 jaar en 4 maanden);
 - Nederlanders die in het buitenland wonen en een uitkering hebben (WIA, WAO, WAZ, Wajong, AOW, Anw, Wamil of invaliditeitspensioen van de overheid);
 - Nederlanders die in Nederland wonen maar ten minste 3 maanden in het buitenland werken (Vaak blijft men toch verzekerd als de werkgever in Nederland gevestigd is);
 - Nederlanders die in Nederland wonen maar hier werken voor een volkenrechtelijke organisatie en via die organisatie voldoende verzekerd zijn.
4. Op de dag waarop iemand 66 jaar en 4 maanden wordt (2021).
5. Deze ontvangt voor zichzelf 50% van het netto minimumloon en daarnaast een toeslag van eveneens 50% van het netto minimumloon. Hierop worden eventuele inkomsten uit uitkering van de partner volledig gekort en inkomsten uit arbeid van de partner gedeeltelijk. Bij een hoger gezinsinkomen vindt korting van 10% plaats op de partnertoeslag. Let op: Sinds 1 april 2015 is deze 50% toeslag vervallen voor nieuwe AOW'ers met een jongere partner.
6. De overledene moet verzekerd geweest zijn voor de Anw. De nabestaande moet de zorg voor een kind onder de 18 jaar hebben of voor ten minste 45% arbeidsongeschikt zijn.
7. Een Anw-wezenuitkering wordt uitgekeerd als beide ouders overleden zijn. De uitkering is gebaseerd op de leeftijd van het kind. Er zijn drie leeftijdsgroepen: 0-9 jaar, 10-15 jaar en 16-20 jaar.
8. Voor de volgende drie groepen kinderen van 16 of 17 jaar bestaat recht op AKW:
 - kinderen die ten minste 213 uren onderwijs per kwartaal volgen;
 - kinderen die werkloos zijn en in het bezit van een startkwalificatie;
 - kinderen die arbeidsongeschikt zijn.Als voorwaarde geldt dat het kind geen recht mag hebben op studiefinanciering.

Opgave 18.2

1. Het doel van de volksverzekeringen is het verzekeren van alle ingezetenen (het hele volk).
2. Hiermee bereikt hij dat er later geen korting op zijn AOW-uitkering wordt toegepast in verband met niet-verzekerde jaren.
3. Een alleenstaande ongehuwde ontvangt een AOW-uitkering ter hoogte van 70% van het nettominimumloon.
4. Dat geldt voor degene die op of na 1 april 2015 de AOW-leeftijd bereikt (en dus is geboren na 31 december 1949).
5. In de volgende situaties bestaat er geen recht op een Anw-uitkering, hoewel aan alle voorwaarden daarvoor wordt voldaan:
 - Als de Anw-verzekerde overleden is binnen 1 jaar na het huwelijk, het geregistreerd partnerschap of de datum van aanvang van het samenwonen en het overlijden redelijkerwijs te verwachten was.
 - Als de Anw-verzekerde overleden is binnen 1 jaar na aanvang van de verzekering én het overlijden redelijkerwijs te verwachten was. Met aanvang verzekering wordt bedoeld: het in Nederland komen wonen of werken.

6. Een Anw-uitkering wordt beëindigd:
 - als betrokkene niet meer tot de doelgroep behoort (dus geen kind onder 18 jaar meer in het huishouden of niet langer minstens 45% arbeidsongeschikt);
 - bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd;
 - vanaf de maand nadat de nabestaande hertrouwt of gaat samenwonen;
 - vanaf de dag dat de nabestaande niet meer in Nederland, de Europese Unie of een verdragsland woont.
7. Het doel van de AKW is het geven van een financiële tegemoetkoming aan ouders en verzorgers van kinderen.
8. Enkelvoudige kinderbijslag is de meest voorkomende situatie. Deze wordt door de ouders ontvangen als een kind ‘in belangrijke mate’ wordt onderhouden.
In twee gevallen is er recht op tweevoudige kinderbijslag:
 - Het kind is tussen 3 en 18 jaar, woont thuis en heeft een CIZ-indicatie voor intensieve zorg.
 - Het kind is uitwonend en wordt 'grotendeels' onderhouden.

Opgave 18.3

1. Het doel van de werknemersverzekeringen is het verzekeren van werknemers (degenen die in dienstbetrekking werkzaam zijn) tegen de financiële gevolgen van arbeidsongeschiktheid en werkloosheid.
2. Het doel van de AOW is de hele bevolking van Nederland te verzekeren tegen de financiële gevolgen van ouderdom.
3. Als iemand vanuit het buitenland in Nederland komt en nog nooit verzekerd was voor de AOW, kunnen de ontbrekende verzekeringsjaren worden ingekocht. Aanmelding moet binnen 10 jaar plaatsvinden bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
4. Een ongehuwde met een kind jonger dan 18 jaar ontvangt een AOW-uitkering van 70% van het netto minimumloon. (Daarnaast heeft hij recht op extra kindgebonden budget, de zogenoemde alleenstaande-ouderkop).
5. Voor elk niet-verzekerd jaar wordt 2% korting toegepast op de AOW-uitkering. In dit voorbeeld is dus niet $50 \times 2\% = 100\%$ AOW opgebouwd, maar $45 \times 2\% = 90\%$. De korting op de AOW-uitkering bedraagt $5 \times 2\% = 10\%$.
6. De nabestaanden ontvangen direct na het overlijden van een AOW-gerechtigde belasting- en premievrij een AOW-uitkering van een maand.
7. Een Anw-nabestaandenuitkering bedraagt 70% van het netto minimumloon. Zolang er een kind onder de 18 jaar tot het huishouden behoort, heeft de weduwe of weduwnaar recht op extra kindgebonden budget. Eventuele uitkeringen worden volledig in mindering gebracht. Inkomsten uit arbeid worden gedeeltelijk in mindering gebracht.
8. De AKW onderscheidt tot 15 jaar:
 - kinderen die tot het huishouden behoren;
 - kinderen die niet tot het huishouden behoren en voor wie de verzekerde voldoet aan de zogenoemde 'onderhoudseis'.

Opgave 18.4

1. c. 50 jaar verzekerd geweest is
2. a. de AKW
c. de Anw
d. de Wlz
3. a. 50% van het netto minimumloon
4. d. heeft Joke recht op een overlijdensuitkering ter hoogte van een maand bruto AOW-uitkering zonder partnertoeslag
5. d. 1 januari
6. a. een AIO-uitkering, verstrekt door de SVB
7. b. is verplicht verzekerd voor de volksverzekeringen
c. kan zich niet vrijwillig verzekeren voor de volksverzekeringen

Opgave 18.5

1. c. haar volledige kleine WW-uitkering
2. c. dubbele kinderbijslag
3. d. binnen 10 jaar nadat iemand zich voor het eerst in Nederland vestigt
4. a. kan alleen van toepassing zijn als iemand vóór 1 april 2015 AOW-gerechtigd werd
c. wordt verminderd met de volledige WW-uitkering van de partner
5. c. ten minste 45% arbeidsongeschikt is
d. de zorg draagt voor een kind onder de 18 jaar
6. a. als het kind buiten Nederland gaat wonen
b. als het kind recht heeft op studiefinanciering
Antwoord c. is ingaande 2020 onjuist. Deze eis is per 2020 vervallen.

Opgave 18.6

1.

	Verzekerd voor AOW	Niet verzekerd voor AOW
Amerikaan die op de Amerikaanse ambassade in Den Haag werkt		x
Bulgaar onder de AOW-leeftijd die Nederlands ingezetene is	x	
Fransman die in Nederland in loondienst werkt	x	
Nederlander die in het buitenland voor het Rode Kruis werkt	x	
Nederlander die in het buitenland woont met een Wajong-uitkering		x
Pool die in Nederland werkt met een Poolse detacheringsverklaring		x
Tachtigjarige geboren en getogen Nederlander		x

2.

	Voor AOW gelijkgesteld met gehuwden	Voor AOW niet gelijkgesteld met gehuwden
Duurzaam gescheiden echtgenoten		x
Geregistreerd partners	x	
Meer dan twee meerderjarige personen in één woning		x
Niet-gehuwden die hun eigen woning aanhouden		x
Niet-gehuwden met een gezamenlijke huishouding	x	

Opgave 18.7

1. Ed v.d. Anker heeft als samenwonende AOW'er recht op 50% van het netto minimumloon aan AOW.
2. Mirjam Coenraads heeft als alleenstaande AOW'er recht op een AOW-uitkering van 70% van het netto minimumloon.
3. Peter van Driel heeft als ongehuwde AOW'er met een kind jonger dan 18 jaar recht op een AOW-uitkering van 70% van het netto minimumloon. (Daarnaast heeft hij recht op extra kindgebonden budget, de zogenoemde alleenstaande-ouderkop).
4. Mirjam Coenraads heeft geen recht op een Anw-uitkering omdat zij recht heeft op een AOW-uitkering.
5. Voor de kinderen van Peter van Driel bestaat geen recht op een wezenuitkering ingevolge de Anw. Zij zijn geen wees, maar halfwees. Eric is ouder dan 18 jaar. Chantal is jonger dan 18 jaar, maar haar vader Peter ontvangt voor haar extra kindgebonden budget (de zogenoemde alleenstaande-ouderkop).

Opgave 18.8

1. Gerrit heeft recht op een AOW-uitkering ter hoogte van 50% van het netto minimumloon.
2. Voor zijn jongere partner heeft Gerrit recht op een AOW-toeslag van 50% van het minimumloon. Hij had namelijk vóór 1 april 2015 al recht op AOW.
3. De uitkering die Karin ontvangt, komt volledig in mindering op de AOW-toeslag. Vanwege de hoogte van de WAO-uitkering (€ 1.000) wordt de toeslag op de AOW-uitkering in het geheel niet uitbetaald.
4. Bij Debby gaat het niet om een uitkering, maar om inkomsten uit arbeid. Hiervan is 15% van het bruto minimumloon vrijgesteld en nog 1/3 van de inkomsten die daarboven uitstijgen. 15% van het bruto minimumloon betekent een vrijstelling van € 252,72 (2021). Van de hogere inkomsten (€ 47,28) is nog 1/3 deel vrijgesteld, dit is € 15,76. De totale vrijstelling is dus € 268,48. In verband met het inkomen uit arbeid van Debby ter hoogte van € 300 wordt € 31,52 in mindering gebracht op de maandelijkse partnertoeslag.
5. In verband met het overlijden op 1 december eindigt ingaande 2 december de AOW-uitkering van Henri en ook de toeslag die hij voor Debby genoot.
6. Debby heeft over de periode 2 december tot en met 1 januari recht op een maand uitkering, waarop geen heffingen van toepassing zijn. Zij ontvangt de volledige bruto uitkering.
7. Debby heeft geen recht op een Anw-uitkering, omdat ze niet aan de voorwaarden voldoet. Ze draagt geen zorg voor een kind onder de 18 jaar en is niet minstens 45% arbeidsongeschikt.

Opgave 18.9

1. Recht op een Anw-nabestaandenuitkering is aanwezig als de nabestaande:
 - een kind onder de 18 jaar in het huishouden heeft; of
 - voor ten minste 45% arbeidsongeschikt is.
2. Janny heeft twee kinderen onder de 18 jaar en heeft dus recht op Anw. Haar nabestaandenuitkering bedraagt 70% van het netto minimumloon. (Daarnaast heeft zij recht op extra kindgebonden budget, de zogenoemde alleenstaande-ouderkop.)
3. Een wezenuitkering ingevolge de Anw is bedoeld voor kinderen van wie beide ouders overleden zijn. Dat is hier niet aan de orde.
4. Als Esther, het jongste kind, 18 jaar geworden is, zijn er geen kinderen meer onder de 18 jaar en vervalt het recht op een nabestaandenuitkering (en op het kindgebonden budget). Janny voldoet dan namelijk niet meer aan de voorwaarden voor een Anw-uitkering.
5. Zowel voor Sander als voor Esther is er recht op kinderbijslag.
6. Sander is 14 jaar: kwartaalbedrag AKW is € 319,10 (2021). Esther is 10 jaar: kwartaalbedrag AKW is € 271,24 (2021).
7. Tot de leeftijd van 16 jaar mag een kind onbeperkt bijverdienen. Het recht op AKW komt tot deze leeftijd niet in gevaar door bijverdiensten. Met ingang van 2020 zijn bijverdiensten bij kinderen vanaf 16 jaar ook toegestaan.

Opgave 18.10

1. Nee. De aanvraag voor een AOW-uitkering had bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) moeten plaatsvinden.
2. Recht op een AOW-uitkering bestaat met ingang van de dag waarop Piet 66 jaar en 4 maanden wordt. De ingangsdatum is 25 maart 2021.
3. Per 1 juli 2021 is Piet niet meer verzekerd voor de werknemersverzekeringen. De verzekeringsplicht hiervoor is geëindigd toen hij AOW-gerechtigd werd.
4. Een IOAW-uitkering is niet bestemd voor personen in de AOW-gerechtigde leeftijd. Indien men door niet-verzekerde jaren een dusdanig lage AOW-uitkering ontvangt dat het inkomen beneden het sociaal minimum komt, bestaat er mogelijk recht op een AIO-uitkering ingevolge de Participatiewet (Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen). Deze uitkering wordt verstrekt door de Gemeentelijke Sociale Dienst, maar uitgekeerd door tussenkomst van de SVB.

Opgave 18.11

1. De AOW-uitkering wordt toegekend door de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
2. De AOW-uitkering gaat in op de dag waarop de leeftijd van 66 jaar en 4 maanden wordt bereikt, dus op 15 september 2021.
3. Per verzekerd jaar (50 jaar lang) wordt 2% AOW-uitkering opgebouwd. Hiervoor moet men ingezetene van Nederland zijn of ter zake van zijn dienstbetrekking aan de Nederlandse loonheffing onderworpen zijn. Betrokkene heeft 10 jaar in het buitenland gewoond en is niet aan de loonheffing onderworpen geweest. Hij krijgt op grond hiervan een korting van $10 \times 2\% = 20\%$ op zijn AOW-uitkering.

Opgave 18.12

Uitkering	Ja	Nee
Ziektewet	x (maximaal 13 weken)	
WIA		x
Anw		x
AOW	x	

Opgave 18.13

1. De AOW-uitkering gaat in op 15 juni 2021. De eerste AOW-dag is op de leeftijd van 66 jaar en 4 maanden.
2. Nee. Er vindt geen korting plaats. Frans heeft tijdens de twee jaar van zijn wereldreis niet in het buitenland gewoond, maar hij is in Nederland woonachtig gebleven.
3. De AOW-uitkering eindigt op de dag na het overlijden. Dat is ingaande 16 december.
4. Ja. Er is recht op een overlijdensuitkering omdat er een nabestaande/echtgenote is.
5. De overlijdensuitkering is eenmalig het bedrag van één maand bruto AOW-pensioen. Deze komt toe aan de langstlevende partner.

Opgave 18.14

1. Als hij kinderen onder de 18 jaar heeft die inwonend zijn (tot zijn huishouden behoren).
2. Nee. De Anw kent alleen een wezenuitkering voor kinderen die geen ouders meer hebben (volledige wezen).
3. In de Wazo (Wet Arbeid en Zorg).
4. Dit kortdurend zorgverlof is per jaar maximaal tweemaal de arbeidsduur per week (dus maximaal 72 uur oftewel twee weken).
5. De werkgever moet tijdens het verlof ten minste 70% van het loon en in elk geval het minimumloon doorbetalen (maximaal 70% van het maximumdagloon).

Opgave 18.15

1. Het recht op een AOW-uitkering gaat in op de dag waarop hij de leeftijd van 66 jaar en 4 maanden bereikt, dus op 10 mei 2021. Zie art. 7 AOW, art. 7a AOW en art. 16 lid 1 AOW. Johan moet hiervoor een aanvraag indienen bij de SVB.
2. Johan heeft 10 jaar geen AOW-rechten opgebouwd wegens verblijf elders. In totaal resteren 40 verzekerde jaren.
3. Johan is gedurende 10 jaren niet verzekerd geweest en mist dus een opbouw van $10 \times 2\% = 20\%$. Op basis van zijn 40 verzekerde jaren heeft Johan recht op een AOW-uitkering van 80% van wat gebruikelijk is. Zie art. 13 lid 2 AOW.
4. Johan had zich binnen een jaar na het einde van de verplichte verzekering bij de SVB kunnen melden voor een vrijwillige verzekering. Dit had dus vóór 1 januari 2001 moeten gebeuren. Zie artt. 35 en 36 AOW.

5. Deze mogelijkheid is er voor Johan niet, omdat hij vóór 2000 verplicht verzekerd was voor de AOW. Alleen degene die voorheen nooit verplicht verzekerd was, kan ontbrekende jaren inkopen. Zie art. 38 AOW.

Opgave 18.16

1. Aan alle voorwaarden van art. 4 Anw (pseudo-weduwe) wordt voldaan:
 - Het huwelijk tussen Elly en Freek is anders dan door de dood ontbonden (lid 1 letter a).
 - Freek was voor zijn overlijden verplicht aan Elly levensonderhoud te verschaffen (lid 1 letter b).
 - Als Freek op 1 januari 2017 zou zijn overleden zou Elly ook recht gehad hebben op Anw, omdat ze aan de voorwaarden voldeed (lid 1 letter c). Ze is voor ten minste 45-55% arbeidsongeschikt (art. 14 lid 1 letter b Anw).Een andere voorwaarde voor het recht op Anw is dat de overledene (dus niet de nabestaande) verzekerd was. Freek was verzekerd op grond van art. 13 lid 1 letter a Anw. De conclusie kan dan ook zijn dat Elly met ingang van 1 juli 2021 recht heeft op een overlijdensuitkering wegens het overlijden van haar ex-echtgenoot. Zie art. 14 lid 2 Anw.
2. Op grond van art. 1 letter d Anw en art. 3 lid 1 letter a wordt een geregistreerd partner gelijkgesteld met een echtgenoot, zodat ook Martha als nabestaande te beschouwen is. Freek was wel verzekerd voor de Anw. Maar Martha voldoet niet aan één van de voorwaarden genoemd in art. 14 lid 1 Anw. Ze heeft geen recht een Anw-uitkering.
3. Elly ontvangt 70% van het netto minimumloon. Hoe dit bedrag tot stand komt, is geregeld in art. 17 Anw. Een definitie van het bruto minimumloon en het netto minimumloon is bovendien te vinden in art. 2 Anw. Daarnaast ontvangt ze een netto vakantie-uitkering die overeenkomt met 70% van de netto minimumvakantiebijslag per maand. Zie artt. 30 en 31 lid 1 Anw. Het over de laatste 12 maanden opgebouwde bedrag aan vakantiebijslag wordt in mei uitbetaald. Zie art. 50 Anw.
4. Op grond van art. 16 lid 1 letter b en lid 2 Anw eindigt de Anw-uitkering van Elly op 1 februari 2022.
5. Omdat de samenleving tussen Elly en Theo binnen zes maanden na 1 februari wordt beëindigd, krijgt zij opnieuw recht op de Anw-nabestaandenuitkering. Zie art. 16 lid 3 Anw.

Opgave 18.17

1. Zij heeft recht op AOW met ingang van 5 augustus 2021 (66 jaar en 4 maanden). Artt. 7, 7a en 16 AOW.
2. De AOW-uitkering wordt gekort met $20 \times 2\% = 40\%$ wegens niet-AOW-verzekerde jaren.
3. Nee, Remco heeft geen kinderen en is niet arbeidsongeschikt. Art. 14 Anw.

Opgave 18.18

1. Als men samenwoont met een broer of zus (tweedegraads bloedverwant), wordt dit beschouwd als 'ongehuwd samenwonen'. Art. 1 lid 3 letter a AOW. Als Stanley per maand een bedrag van € 1.000 verdient, telt de eerste € 252,72 (bedrag 2021) niet mee. Ook is een derde deel van $(€ 1.000 - € 252,72) = € 747,28$ vrijgesteld, wat uitkomt op een bedrag van € 249,09. In totaal is dan $(€ 252,72 + € 249,09) = € 501,81$ vrijgesteld. Van de partnertoeslag wordt dus $€ 1.000 - € 501,81 = € 498,19$ ingehouden. Hij ontvangt een partnertoeslag van € 857,63 (bedrag 2021 volledige partnertoeslag) $- € 498,19 = € 359,44$. Zie artt. 8, 10 en 11 AOW.
2. Harold heeft geen recht op partnertoeslag omdat de uitkering volledig wordt gekort op de partnertoeslag $(€ 857,63 \text{ (bedrag 2021)} - € 1.000 = \text{nihil})$. Een WW-uitkering is geen inkomen uit arbeid, daarom geldt een volledige korting. Bij de volgende inkomens wordt de partnertoeslag geheel in mindering gebracht:
 - een uitkering van de ZW, WW, WIA, of WAO;
 - een RVU-uitkering.

3. Harold kan met behoud van zijn AOW-uitkering in het buitenland gaan wonen. De partnertoeslageregeling blijft ook behouden. De AOW en de partnertoeslageregeling blijven namelijk behouden als zij gaan wonen in:
 - een land van de EU/EER;
 - Aruba, Curaçao, Sint Maarten of Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
 - een land waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten.Zie art. 8a AOW.
4. Door de emigratie is Stanley niet meer verzekerd voor de AOW. Als Stanley de AOW-leeftijd bereikt, wordt per onverzekerd jaar een korting van 2% toegepast op zijn AOW-uitkering. Stanley heeft ook de mogelijkheid een vrijwillige verzekering voor de AOW af te sluiten met de SVB. De voorwaarden zijn:
 - Stanley moet 16 jaar of ouder zijn (ofwel 50 jaar vóór de pensioenleeftijd).
 - Voorafgaand aan de vrijwillige verzekering moet Stanley minstens 1 jaar onafgebroken verplicht verzekerd zijn geweest voor de AOW.
 - Stanley moet zich uiterlijk binnen 12 maanden na het einde van de verplichte verzekering aanmelden bij de SVB.Zie artt. 35 en 36 AOW.

Opgave 18.19

1. Nee. Ruud heeft geen kinderen jonger dan 18 jaar die tot zijn huishouden behoren en is niet arbeidsongeschikt. Zie art. 14 lid 1 Anw.
2. Nee. Het ontvangen loon heeft geen effect op de hoogte van de AOW-uitkering. Het verzekerd zijn voor en de opbouw van de AOW is alleen afhankelijk van het ingezetenschap van Nederland.
3. De AOW-uitkering wordt met $9 \times 2\% = 18\%$ gekort wegens 9 jaar wonen in het buitenland gedurende de periode van 50 jaar vóór de AOW-leeftijd.
4. Frans had uiterlijk een jaar na zijn vertrek naar het buitenland een vrijwillige AOW-verzekering kunnen afsluiten bij de SVB.
5. Nee. Frans was – voor vertrek – al eerder verplicht AOW-verzekerd.

Opgave 18.20

1. De AOW-uitkering gaat in op 15 juni 2021, als Frans Janssen 66 jaar en 4 maanden wordt. Art. 7a AOW.
2. Nee. Er vindt geen korting plaats. Frans heeft tijdens de twee jaar van zijn wereldreis niet in het buitenland gewoond, maar hij is in Nederland woonachtig gebleven.
3. De AOW-uitkering eindigt op de dag na het overlijden. Dat is 16 december.
4. Ja. Er is recht op een overlijdensuitkering omdat er een nabestaande/echtgenote is.
5. De overlijdensuitkering is eenmalig het bedrag van één maand bruto AOW-pensioen, dus van 16 december tot en met 15 januari. Deze komt toe aan de langstlevende partner.
6. Dit is geregeld in art. 18 AOW.